

Kivonat Müller Veronika: Thury György^{1*} kanizsai kapitánysága című könyvéből

1. kép Várkapu emlékmű
Thury mellszobrával

A Thury család kiváló katonákat adott az országnak, apja kiváló hadfi volt, nagyapja, Thury Miklós Hunyadi Mátyás seregében szolgált. Thury Györgyöt a Szigetvár eleste után, 1567-ban nevezték ki a kanizsai végvár parancsnokának. Korábban Várpalotán látott el kapitányi tisztséget. Kanizsára érkezésekor a tapasztalt, a törökök körében már ekkor rettegett hadfit azért irányították a több részre szakadt Magyarország ezen szegletébe, hogy elejét vegye a török rablásoknak, segítse a védelem megerősítését és szedje be az adókat.

Ebben az időszakban kötötte meg a II. Miksa német-római császár és II. Szelim oszmán szultán a drinápolyi békét. A szerződés értelmében a török és magyar felek nem támadhatták meg egymást, nem szedhettek adót a másik fél területén lévő falvakban és nem építhettek új erődöket.

2. kép Kanizsa vára a 17. században

¹ Müller Veronika : Thury György kanizsai kapitánysága. Nagykanizsa : Nagykanizsai Városi Tanács ; Zala Megyei Tanács, 1972. 104 p.

A béke azonban nem volt teljes, a magyarok és törökök egyaránt megszegték, a magyar királyi udvar és a török porta is rendszeresen szemet hunyt ezek felett. A végvári élet egyik legfőbb virtusa a bajvívás volt. A bajvívás során a törökök és magyarok is egy-egy embert választottak maguk közül, aki megpróbálta legyőzni az ellenfelét. A bajvívók a legjobb harcosok voltak a vidéken. Thury György legendás bajvívó volt, A török udvarba számtalan levelet küldtek a Kanizsa környéki bégek, melyekben elújságolták a szultánnak milyen sok foglyot ejtett és mennyi török vitézt győzött le Kanizsa várának kapitánya.

A bajvívó felek párbajsegédek vezetésével küzdöttek meg egymással. Fegyverként lándzsát, kardot, szablyát használtak és általánosan lóról küzdöttek meg egymással. Nagy dicsőségnek számított legyőzni az ellenfél bajnokát. Szokás volt az ellenség frissen kinevezett tisztjeit is kihívni és így próbára tenni őket. A korabeli források szerint több, mint 600 párviadalt nyert meg. Thuryt a törökök „Dunántúl oroszlánjának” nevezték.

5. kép Báthory István páncélja és Zrínyi Miklós sisakja

A korabeli magyar hadászatban már nem volt általános a páncélok viselete, így a párbajok alkalmával is kevesebb védőfelszerelést viseltek. Csatában, rajtaütéskor a gazdagabb katonák – így Thury is – páncélt viseltek. A korabeli páncélok gondosan megmunkált darabok voltak, egy-egy puszkagolyó erejét is képesek voltak kibírni.

A legkedveltebb fegyverek a szablyák és pallosok voltak. A közhiedelemmel ellentétben a pallos nem egy hatalmas fegyvert, hanem egy szablya markolattal ellátott egyenes pengéjű rövid kardot takart. A korabeli viselet ebben az időszakban erősen keleti jelleget mutatott. A férfiak kabátot, kaftánt és mentét hordtak, fejükre valamely ragadozó madár tollával díszített kalapot tettek. Előnyben részesítették a szűk harisnyákat és a térdig érő csizmát. A nők hosszú bő szoknyát, kendőt és kötényt hordtak. A végvári katonák öltözködésben az egyszerű, természetes színek domináltak.

3. kép Thurv Gvörön pallosa

Bármennyire volt nagyhírű kapitány Thury folyamatos anyagi gondokkal küzdött a vár fenntartása során. A végvári katonák sokszor azért kényszerültek portyára indulni, mert éheztek. Thury sokszor írt levelet a császárnak, hogy sem elég étellel, sem elég pénzzel nem rendelkezik a katonák etetéséhez és bérük kifizetéséhez. Jó pár alkalommal a vár rossz állapotára és a kevés lőszerre is panaszkodik. A magyar végváriak az éhezés miatt sokszor saját falvaikból is kénytelenek voltak lopni.

4. kép Magyar nemes viselete egy metszetről és egy viseletrekonstrukció egy másik ábrázolás alapján Thury korából.

A várban egyaránt szolgáltak magyar és német katonák is. Közöttük gyakran volt nézeteltérés. Több alkalommal a lázadás határán állt a helyzet, mert a magyarok sérelmezték, hogy a német zsoldosok több fizetést és több ellátmányt kaptak.

A rossz állapotokra hivatkozva Thury le akar mondani a várkapitányi címről, de a császár nem foglalkozott a kérvényével.

Thury Györgyöt végül egyik portyája során bekerítette a túlerőben lévő török sereg, fejét levágták és elküldték a szultánnak Isztambulba. Testét Nagykanizsán temették el, míg feje a szultán akarata ellenére sem került vissza Magyarországra.

*Thury György (született 1519 körül, meghalt 1571-ben). Nevét a nagykanizsai intézmények nevében hagyományosan így írják: Thúry György (Múzeum, Szakközépiskola)

Bibliográfia:

1. Müller Veronika : Thury György kanizsai kapitánysága. - Nagykanizsa : Nagykanizsai Városi Tanács ; Zala Megyei Tanács, 1972. -104 p.

Képjegyzék:

1. ábra: Várkapu emlékmű Thury mellszobrával: Úti Sűgő weblap
< <http://nagykanizsa.utisugo.hu/latnivalok/varkapu-emlekmu-nagykanizsa-66131.html>> [Letöltve: 2018.03.09]
2. ábra: Kanizsa vára a 17. században: Kanizsa-„Vár” weblap
< <http://kanizsavar.hu/metszetek-kepek/166-3d-rekonstrukcio.html>> [Letöltve:2018.03.09]
3. kép: Thury György pallosa: Hagyomány és Múltidéző adatbázis
< <https://sites.google.com/site/hagyomanyesmultidezo/nyilvanos/katalogus/xvi-szazad/ferfi-viseletek/hadi-viselet/fegyverek/koezelharci-fegyverek/kardok/pallosok/pallos-magyarorszag--thury-gyoergy>> [Letöltve:2018.03.09]
4. kép: Magyar nemes viselete egy metszetről és egy viseletrekonstrukció egy másik ábrázolás alapján Thury korából.: Hagyomány és Múltidéző adatbázis < <https://sites.google.com/site/hagyomanyesmultidezo/nyilvanos/abrazolasok/xvi-szazad/ferfi-viseletek/koeznapi-viseletek/felso/mentek/mente-magyar-nemes-olaszorszag>> < <https://sites.google.com/site/hagyomanyesmultidezo/nyilvanos/lelet-rekonstrukciok/xvi-szazad/ferfi-viseletek/koeznapi-viselet/felsoruha/dolmanyok/dolmany-sarospatak-i---zay-orsolya>> [Letöltve:2018.03.09]
5. kép: Báthory István páncélja és Zrínyi Miklós sisakja: Hagyomány és Múltidéző adatbázis < <https://sites.google.com/site/hagyomanyesmultidezo/nyilvanos/katalogus/xvi-szazad/ferfi-viseletek/hadi-viselet/pancelok/lemezverték/felverték/felvert-magyarorszag-lengyelorszag---bathory-istvan>> < <https://sites.google.com/site/hagyomanyesmultidezo/nyilvanos/katalogus/xvi-szazad/ferfi-viseletek/hadi-viselet/pancelok/lemezverték/sisakok/huszar-sisakok/sisak-csaktornya---zrinyi-miklos>> [Letöltve:2018.03.09]